

Shan Morgan
Ysgrifennydd Parhaol
Permanent Secretary

Llywodraeth Cymru
Welsh Government

N Ramsay, AS
Cadeirydd, y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus
Cynulliad Cenedlaethol Cymru
Bae Caerdydd
CF99 1NA

17 Gorffennaf 2020

Annwyl Mr Ramsay,

CRAFFU AR GYFRIFON 2018-19: LLYWODRAETH CYMRU

Diolch am gael golwg cynnar ar adroddiad y Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus (PAC) ar y broses o graffu ar adroddiad blynyddol a chyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2018-19. Mae fy nghynigion ar gyfer ymateb i'r argymhellion yn yr adroddiad hwn wedi'u nodi yn Atodiad A. Rwyf hefyd wedi achub ar y cyfle hwn i fynd i'r afael â'r cwestiwn a godwyd gan y pwyllgor am greu Is-adran Tir Llywodraeth Cymru. Mae'r ateb wedi'i atodi yn Atodiad B.

O ran cyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2019-20, ysgrifennais at y pwyllgor yn flaenorol i egluro bod Archwilydd Cyffredinol Cymru a minnau wedi cytuno y dylid gohirio'r broses o archwilio a chyhoeddi Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2019-20 am 9 wythnos o leiaf, tan ddiwedd mis Hydref 2020, oherwydd pryderon am argaeledd staff a'r gallu i gael gafael ar y data sydd eu hangen i ddilysu cyfrifon diwedd y flwyddyn. Mae adrannau Whitehall hefyd wedi gohirio cyhoeddi eu cyfrifon am hyd at 3 mis.

Dros yr ychydig wythnosau diwethaf, mae Trysorlys EM, yn unol â chynghor gan y Bwrdd Cynghori ar Adroddiadau Ariannol (FRAB), wedi cyhoeddi diwygiadau i'r Llawlyfr Adrodd Ariannol (FReM) mewn cysylltiad â pharatoi adroddiadau a chyfrifon 2019-20. Nod y diwygiadau hyn yw lleihau faint o wybodaeth y bydd yn rhaid i Llywodraethau

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park Ffôn • Tel 0300 025 3289
Caerdydd • Cardiff PS.PermanentSecretary@gov.wales
CF10 3NQ Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Datganoledig ac adrannau Whitehall ei datgelu yn yr adroddiad blynyddol. Rydym wedi adolygu'r newidiadau i'r FReM ochr yn ochr â'r hyn sydd, yn ein barn ni, yn agweddau allweddol ychwanegol ar yr adroddiad blynyddol yng Nghymru, fel y cynnydd a wnaed gennym o ran y defnydd o'r Gymraeg o fewn y sefydliad ac wrth roi Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol ar waith. O ganlyniad, nid ydym yn cynnig newidiadau helaeth i gynnwys Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2019-20. Y prif eitemau na fyddant yn cael eu cynnwys eleni fydd yr astudiaethau achos, sy'n cyfeirio at wybodaeth gan dimau ym mhob rhan o'r sefydliad a grantiau. Mae ein canolfan ragoriaeth grantiau (CoE) ymlith y timau canolog y mae argyfwng COVID-19 wedi effeithio fwyaf arnynt. Mae wedi bod yn cael nifer sylweddol o ymholiadau ychwanegol gan reolwyr grantiau ac wedi bod yn ymwneud yn agos â'r gwaith o ddatblygu cynlluniau newydd sydd â'r nod o gefnogi'r sector cyhoeddus, y sector preifat a'r trydydd sector yng Nghymru. Serch hynny, mae grantiau yn ddull cyflawni allweddol ar gyfer Llywodraeth Cymru ac, felly, rwy'n cynnig, ar gyfer y flwyddyn hon yn unig, y dylai'r CoE grantiau baratoi adroddiad interim ar wahân yn gynnwys yn y flwyddyn newydd. Byddai'r adroddiad hwn yn amlinellu gwaith y tîm yn ystod 2019-20 ac yn myfyrio ar y cymorth a'r canllawiau a ddarparwyd pan oedd argyfwng COVID-19 ar ei anterth.

Ni fydd y Datganiad Llywodraethu na'r Datganiadau Ariannol Craidd (rhannau 2 a 3 o'r adroddiad a chyfrifon) yn newid.

Yn gywir, Shan Morgan

Shan Morgan

Ysgrifennydd Parhaol/ Permanent Secretary
Llywodraeth Cymru/ Welsh Government

BUDDSODDWYR | INVESTORS
MEWN POBL | IN PEOPLE

Parc Cathays • Cathays Park
Caerdydd • Cardiff
CF10 3NQ

Ffôn • Tel 0300 025 3289
PS.PermanentSecretary@gov.wales
Gwefan • Website: www.gov.wales

Rydym yn croesawu derbyn gohebiaeth yn Gymraeg. Byddwn yn ateb gohebiaeth a dderbynnir yn Gymraeg yn Gymraeg ac ni fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi. Dilynwch y ddolen i gael arweiniad ar sut fyddwn yn trin a defnyddio'ch data, yn unol â'r Rheoliadau Diogelu Data Cyffredinol. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?skip=1&lang=cy>

We welcome receiving correspondence in Welsh. Any correspondence received in Welsh will be answered in Welsh and corresponding in Welsh will not lead to a delay in responding. Please follow the link for guidance on how we will handle & use your data, in accordance with the General Data Protection Regulations. <https://gov.wales/about/welsh-government-privacy-notice/?lang=en>

Atodiad A

Ymatebion i'r argymhellion a wnaed gan y PAC ar ôl craffu ar Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon Llywodraeth Cymru ar gyfer 2018-19

Argymhelliad 1. Argymhellwn y dylai Llywodraeth Cymru adolygu ei dull o gyhoeddi papurau Bwrdd a phapurau'r Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg (ARAC), a gwneud mwy na dim ond cyhoeddi agendâu a chofnodion cryno.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Ar hyn o bryd, mae Llywodraeth Cymru yn cyhoeddi agendâu a chofnodion llawn pob cyfarfod Bwrdd ar ein gwefan. O hyn ymlaen, byddwn hefyd yn cyhoeddi papurau cysylltiedig, ac eithrio'r rhai sy'n cynnwys gwybodaeth swyddogol sensitif a manylion personol staff. Yn dilyn trafodaethau rhyngof i a Chadeirydd Pwyllgor Archwilio a Sicrhau Risg Llywodraeth Cymru, rydym wedi cytuno, o ystyried natur sensitif llawer o'r papurau a'r angen i gynnig amgylchedd i aelodau allanol lle y gallant herio swyddogion mewn modd agored a gonest, na fyddai'n briodol cyhoeddi cofnodion cyfarfodydd na phapurau cysylltiedig. Credwn fod y dull gweithredu hwn yn gyson â Llywodraethau eraill y DU a llawer o gyrff mwy yn y sector cyhoeddus.

Argymhelliad 2. Argymhellwn y dylai Llywodraeth Cymru weithio gyda'i chyrrff a noddir i adolygu pa wybodaeth y maent yn ei chyhoeddi am eu cyfarfodydd Bwrdd a chyfarfodydd eu pwyllgorau archwilio, er mwyn sicrhau safon ofynnol gyson a galluogi'r cyhoedd i weld sut y caiff penderfyniadau eu gwneud.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Bydd yr Uned Cyrff Cyhoeddus yn gweithio gyda'n cyrrff cyhoeddus i sicrhau cysondeb a thryloywder ar gyfer y cyhoedd. Bydd y gwaith hwn yn cael ei gwblhau erbyn yr hydref eleni.

Argymhelliad 3. Argymhellwn y dylai Llywodraeth Cymru ddangos arferion gorau o ran rheolaeth ariannol, cyllidebu ac adrodd. Bydd hyn yn cynnwys cyhoeddi cynlluniau gwariant dangosol a blaenoriaethau sy'n gysylltiedig â chanlyniadau, cysoni cyllidebau ag alldro, cyhoeddi cyfrifon y Llywodraeth Gyfan a chynlluniau a rhagolygon cyllid cyhoeddus blaengar. Yn benodol, argymhellwn y canlynol:

Ceir manylion yr ymatebion i'r argymhellion unigol isod. Ar fater ehangach adrodd ar berfformiad, mae'r adroddiad blynyddol ar gyfer Llywodraeth Cymru yn canolbwyntio ar reoli a goruchwyllo trefniadaeth a pherfformiad gweinyddol y gwasanaeth sifil.

Gan gadw hyn mewn cof, bydd adroddiad blynyddol 2019-20 yn cynnwys set newydd o ddangosyddion perfformiad ar gyfer y meysydd hynny yn Llywodraeth Cymru sy'n gyfrifoldeb i mi fel yr Ysgrifennydd Parhaol. Byddwn yn parhau i ddatblygu'r dangosyddion perfformiad hyn yn ystod 2020-21 a byddwn yn cyhoeddi manylion pellach yn adroddiad blynyddol a chyfrifon y flwyddyn nesaf. Mae adrodd ar berfformiad yn erbyn yr amcanion a nodir yn y Rhaglen Lywodraethu yn parhau i fod yn fater i Weinidogion Cymru. Cadarnheais gyda'r Pwyllgor yn ystod y gwaith o graffu ar adroddiad blynyddol a chyfrifon 2018-19 fod y Prif Weinidog yn fodlon â'r dull gweithredu hwn.

a. Dylai Llywodraeth Cymru roi ystyriaeth weithredol bellach i rinweddau ac ymarferoldeb y gwaith o baratoi Cyfrifon Llywodraeth Cymru Gyfan a rhoi diweddariad i ni yn ystod hydref 2020.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Byddwn yn ymgynghori â Llywodraeth yr Alban, Trysorlys EM ac Archwilio Cymru ar rinweddau Cyfrifon Llywodraeth Cymru Gyfan. Byddaf yn ysgrifennu at y Cadeirydd cyn diwedd y flwyddyn galendr i roi gwybod iddo am ganlyniad y trafodaethau hynny a'r ffordd ymlaen a gynigir. Fodd bynnag, ni waeth beth fydd y canlyniad, bydd angen i Lywodraeth Cymru gwblhau'r prosiect cysoni ac ystyried caffael adnodd cyfuno cyn y gallwn symud yn ein blaenau gyda Chyfrifon Llywodraeth Cymru Gyfan. Mae hyn yn golygu na fydd modd paratoi ffug-rediad llawn o gyfrifon Llywodraeth Cymru Gyfan tan o leiaf 2022-23.

b. Mae'r Datganiad Alldro Adnoddau yn nodi mwy o wybodaeth am amrywiannau sylweddol ac yn egluro'r mathau gwahanol o amrywiannau, gan ystyried y materion a amlinellir ym mharagraff 33 o'r adroddiad.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Mae cynnwys yr esboniadau yn y Datganiad Alldro Adnoddau wedi cael ei adolygu a chaiff ei wella ar gyfer 2019-20 er mwyn sicrhau bod yr esboniadau'n fwy dealladwy i'r darllennydd. Bydd gwybodaeth ychwanegol am y 10 o feysydd gwariant refeniw a chyfalaf uchaf yn seiliedig ar wybodaeth ar lefel llinell wariant yn y gyllideb (BEL) a'r prif feysydd o wariant a reolir yn flynyddol (AME), hefyd yn cael eu cynnwys yn yr adroddiad blynyddol. Mae'r rhain yn cyfleu'r mwyafrif helaeth o wariant Llywodraeth Cymru yn ystod y flwyddyn. Er enghraifft, mae'r 10 o feysydd gwariant refeniw uchaf yn seiliedig ar BEL yn cynrychioli oddeutu 85% o gyfanswm y gwariant refeniw.

c. Caiff yr Adroddiad Alldro ei gyhoeddi'n ffurfiol, a'i gyflwyno i'r Pwyllgor Cyllid, ar yr un pryd â chyfrifon blynyddol cyfunol Llywodraeth Cymru, neu'n fuan wedi hynny.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Mae'r Gweinidog Cyllid a'r Trefnydd wedi cytuno y gellir gwneud yr adroddiad alldro yn fwy hygyrch i aelodau'r PAC, a'i gyhoeddi ar wefan y Senedd. Ein nod fydd cwblhau'r adroddiad alldro o fewn 4 wythnos i gymeradwyo'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon.

d. Mae Llywodraeth Cymru yn cynnwys gwybodaeth ar ei gwefan sy'n nodi ei dull adrodd cyffredinol a'r cysylltiadau rhwng y pedwar prif adroddiad blynyddol a lunnir ganddi, fel y nodir yn Nhabl 1 o'r adroddiad hwn;

Derbyniwyd yr argymhelliad. Bydd dolen i ddisgrifiad o'r dull adrodd cyffredinol a'r gydberthynas rhwng y pedwar prif adroddiad yn cael ei chyhoeddi ar y wefan gydag Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2019-20.

e. Dylid creu cynllun i gyflwyno set glir a syml o amcanion a dangosyddion cyffredin ym mhob un o'r meysydd adrodd a amlinellir yn Nhabl 1 er mwyn hwyluso proses fwy cyson o lunio adroddiadau perfformiad cynhwysfawr.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Rwyf wrthi'n cyflwyno set newydd o ddangosyddion perfformiad ar gyfer y meysydd hynny o weithgarwch Llywodraeth Cymru yr wyf yn gyfrifol amdanynt fel yr Ysgrifennydd Parhaol.

Argymhelliad 4. Mae Llywodraeth Cymru yn rhoi rhestr o ddangosyddion perfformiad allweddol i ni y mae'n bwriadu adrodd arnynt ar gyfer 2019-20 er mwyn mesur perfformiad gweinyddol y gwasanaeth sifil, yn ogystal ag amserlen ar gyfer adrodd ar y dangosyddion eraill.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Mae gwybodaeth fanwl am y sefyllfa ddiweddaraf o ran y dangosyddion perfformiad allweddol wedi'i hatodi yn Atodiad C, ond rydym yn parhau i ddatblygu'r dull gweithredu.

Argymhelliad 5. Argymhellwn y dylid cynnwys crynodeb o'r prif risgiau ac unrhyw newidiadau iddynt yn ystod y cyfnod y mae'r cyfrifon yn ymdrin ag ef. Dylai hyn gynnwys gwybodaeth am effaith bosibl y risgiau a'r camau a gymerir i'w lliniaru. Nid ydym yn gofyn am i gofrestr risgiau gyfan Llywodraeth Cymru gael ei chynnwys yn y cyfrifon.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Mae manylion y prif risgiau i Lywodraeth Cymru wedi'u hamlinellu yn yr Adroddiad Blynyddol a'r Datganiad Llywodraethu. Yn ystod blwyddyn ariannol 2019-20, y prif risgiau oedd Brexit a dechrau argyfwng COVID-19. Yn y gorffennol, rydym wedi cofnodi'r prif risgiau ond nid ydym o reidrwydd wedi nodi

manylion yr effeithiau posibl na'r camau lliniaru. Eir i'r afael â hyn ar gyfer Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon 2019-20.

Argymhelliad 6. Argymhellwn y dylai Llywodraeth Cymru egluro'n fanylach i'r Pwyllgor sut a pham y mae wedi penderfynu symud oddi wrth y gofyniad i gael ardystiad allanol ar gyfer hawliadau grant awdurdodau lleol tuag at ddibynnu ar gymeradwyaeth fewnol yn unig, a pham y mae wedi rhoi'r gorau i geisio sicrwydd bod y grantiau'n cyflawni eu canlyniadau bwriadedig.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Nod y cynllun peilot oedd nodi a oedd y risg y byddai problemau'n codi gydag arian grant a ddyfernir i Lywodraeth Leol yn ddigon i gyfiawnhau archwiliad ar wahân. Amlygodd y cynllun peilot fod y cyllid eisoes yn cael ei archwilio yn ystod y cylch archwilio blynyddol ar gyfer Llywodraeth Leol. Felly, yn dilyn nifer o drafodaethau ag Archwilio Cymru, daeth Llywodraeth Cymru i'r casgliad y byddai'r gwaith archwilio sy'n cael ei wneud eisoes, ynghyd â sicrwydd ychwanegol gan swyddog Adran 151 ar ddiwedd y flwyddyn, yn ddigonol. At hynny, mae pob cynllun grant neilltuedig yn destun telerau ac amodau manwl a gaiff eu monitro gan y rheolwyr grantiau perthnasol. Pe byddai unrhyw bryderon yn codi, yn ystod y broses fonitro, byddai telerau ac amodau pob grant a ddyfernir gan Lywodraeth Cymru yn ein galluogi i adolygu cydymffurfiaeth yn ôl-weithredol, ac adennill yr arian lle bo angen.

Argymhelliad 7. Argymhellwn y dylai'r Ysgrifennydd Parhaol roi mwy o eglurder drwy gynnig esboniad manwl o'i llinellau atebolrwydd ac unrhyw fesurau sydd ar waith i fynd i'r afael ag achosion posibl o wrthdaro buddiannau.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Ym mis Hydref 2019, cyhoeddodd Trysorlys EM 'Dear Accounting Officer' (DAO) 04/19, a oedd yn cynnwys diweddariad ar 'Managing Public Money' (MPM) a argymhellodd y dylid cyflwyno Datganiad System y Swyddog Cyfrifyddu (AOSS) i gefnogi'r Datganiad Llywodraethu Blynyddol. Dylai'r AOSS ymdrin â'r holl gydberthnasau a phrosesau atebolrwydd o fewn Llywodraeth Cymru, gan ddangos yn glir beth y mae'n atebol amdano o'r Swyddog Cyfrifyddu i lawr. Mae hyn yn cynnwys cydberthnasau â chyrrff hyd braich a phartneriaid cyflawni trydydd parti. Dylai'r cysylltiadau atebolrwydd gael eu dangos ar ffurf diagramau, lle y bo hynny'n bosibl. Mae Llywodraeth Cymru yn cydnabod bod MPM yn dangos arferion gorau mewn meysydd fel rheolaeth ariannol a llywodraethu ac, felly, caiff AOSS ei gyhoeddi ar wefan Llywodraeth Cymru gyda'r Adroddiad Blynyddol a Chyfrifon. Efallai y bydd aelodau'r Pwyllgor Cyfrifon Cyhoeddus yn cofio ein bod wedi bwriadu diweddaru Rheoli Arian Cyhoeddus Cymru. Yn anffodus, bu'n rhaid gohirio'r gwaith hwn yn ystod argyfwng COVID-19 oherwydd y cynnydd sylweddol yn y gwaith

a wnaed gan y Ganolfan Ragoriaeth Llywodraethu i roi cymorth a chynghor. O ran achosion o wrthdaro buddiannau, mae gan Lywodraeth Cymru weithdrefnau ar waith i'w rheoli. Mae'r rhain yn cynnwys Polisi Gwrthdaro Buddiannau a Chofrestr gysylltiedig a datganiad blynyddol gan bob aelod perthnasol o'r staff, a gyhoeddir ar safle Mewnrwyd Llywodraeth Cymru, sy'n nodi pa swyddogion yn Llywodraeth Cymru sy'n aelodau o fyrddau neu debyg mewn sefydliadau trydydd parti.

Argymhelliad 8 Yn olaf, i baratoi ar gyfer ymgysylltu â'r gwaith y bydd yr Archwilydd Cyffredinol yn ei wneud ar gynllunio gweithlu Llywodraeth Cymru, mae'r Pwyllgor o'r farn y byddai'n ddefnyddiol i'r Ysgrifennydd Parhaol nodi sut y mae ei chyfrifoldeb am staffio yn cyd-fynd â blaenoriaethau Gweinidogol.

Derbyniwyd yr argymhelliad. Prif Weinidog Cymru sy'n gyfrifol am y Gwasanaeth Sifil yng Nghymru, gyda materion yn ymwneud â staffio, strwythurau a chyllidebau costau cynnal sefydliadol wedi'u dirprwyo i'r Ysgrifennydd Parhaol fel Pennaeth y Gwasanaeth Sifil a'r Prif Swyddog Cyfrifyddu.

Mae'r fframwaith llywodraethu sy'n sail i'r cyfrifoldebau hynny yn cynnwys goruchwyliaeth bob pythefnos o faterion staffio ac adnoddau gan y Pwyllgor Gweithredol (ExCo). Mae'r pwyllgor yn cael ei gadeirio gan yr Ysgrifennydd Parhaol, ac mae'n cynnwys Cyfarwyddwyr Cyffredinol a'r Cyfarwyddwyr sy'n gyfrifol am Wasanaethau Corfforaethol, Llywodraethu a Moeseg, Cyllid, Gwasanaethau Cyfreithiol a Thrysorlys Cymru. Mae dau Is-bwyllgor ExCo, sy'n ymdrin â Phobl a Gwasanaethau Corfforaethol a Chyllid, yn cynnig cyfle i'r gwaith o ystyried materion gweithlu strategol a chostau cynnal sefydliadol gael ei lywio gan gynrychiolaeth ar lefel Cyfarwyddwr o bob Grŵp a maes busnes corfforaethol.

Caiff y strategaeth gweithlu ac adnoddau, gan gynnwys gweithgarwch i gryfhau cydraddoldeb a chynhwysiant, eu hadolygu'n rheolaidd gan y Bwrdd, gyda'r Is-bwyllgor Cydnabyddiaeth yn cymryd cyfrifoldeb ffurfiol am gytuno ar faterion recriwtio a chydabyddiaeth yr uwch-wasanaeth sifil.

Mae'r Ysgrifennydd Parhaol yn cyfarfod yn rheolaidd â Phrif Weinidog Cymru i drafod blaenoriaethau cyflawni ar gyfer y Gwasanaeth Sifil, ac mae hefyd yn trafod materion yn ymwneud ag adnoddau ag aelodau unigol o'r Cabinet. Pan gaiff cyfrifoldebau newydd eu trosglwyddo i Gymru neu pan fydd pwysau ar adnoddau yn dod i'r amlwg oherwydd, er enghraifft, sefyllfaoedd argyfwng fel yr ymateb brys i COVID-19, gall fod angen mynd ati ar frys i aildrefnu adnoddau o fewn ac ar draws Grwpiau a arweinir gan Gyfarwyddwyr Cyffredinol. Caiff pwysau newydd a materion yn ymwneud â sicrhau adnoddau brys eu trafod â Phrif Weinidog Cymru a'r Gweinidogion perthnasol fel bod eu barn yn llywio'r broses o gysoni ac ailflaenoriaethu, o bosibl, yr adnoddau staffio o fewn y cyllidebau sydd ar gael.

Ymgynghorir hefyd â Phrif Weinidog Cymru a'r Cabinet ar faterion ehangach sy'n ymwneud â chynllunio'r gweithlu mewn modd strategol, gan gynnwys tâl a gwobrwy, strwythur sefydliadol, galluogrwydd, amrywiaeth a chynhwysiant.

Atodiad B

Creu Is-adran Tir Llywodraeth Cymru

Mae manteisio ar y potensial i ddatblygu tir sy'n eiddo i'r cyhoedd er mwyn helpu i ateb y galw am fwy o dai fforddiadwy a chyflawni polisiâu ehangach y llywodraeth yn flaenoriaeth gweinidogol yn ystod tymor presennol y Cynulliad.

Felly, yn gynnar yn 2019, gofynnais i'm swyddogion baratoi cynnig a fyddai'n dwyn ynghyd elfennau gwahanol o'r sefydliad er mwyn darparu ymateb ystwyth i'r maes polisi newydd hwn. Fel cam cyntaf, argymhellodd swyddogion y dylid sefydlu Is-adran Tir newydd o fewn Llywodraeth Cymru. Nodwyd y byddai newid o'r fath hefyd yn mynd i'r afael ag argymhellion a ddeilliodd o'r Adolygiad o Dai Fforddiadwy, a gyhoeddwyd ym mis Ebrill 2019.

Mae gan y Gweinidog Cyllid ddiddordeb portffolio penodol yn yr Is-adran Tir gan mai hi sydd â chyfrifoldeb gweinidogol cyffredinol am asedau a byddai nifer o asedau tir Llywodraeth Cymru yn cael eu trosglwyddo i'r Is-adran newydd o bortffolio'r Economi. O ganlyniad, rhoddwyd nodyn briffio i'r Gweinidog ar 08 Awst 2019 yn argymhell y dylid sefydlu Is-adran Tir newydd a chadarnhau'r sefyllfa o ran y gyllideb ac adnoddau.

Mewn papur dilynol i'r Cabinet ar 16 Medi 2019, nodwyd datblygiad yr Is-adran Tir a'i chenhadaeth i gyflawni mwy o werth cyhoeddus drwy'r ffordd y caiff ein hasedau eu rheoli. Cytunodd y Cabinet hefyd i drosglwyddo asedau tir sydd â photensial preswyl o bortffolio eiddo yr Economi i'r Is-adran Tir newydd. Yn dilyn y cyfarfod hwn, cyhoeddwyd datganiad ysgrifenedig gan y Gweinidog.

Diweddariad ar Ddangosyddion Perfformiad Allweddol Arfaethedig

Dangosyddion arfaethedig ar gyfer themâu 'Swyddogaeth'

(Noder y gall dangosyddion gael eu newid wrth i'r broses ddatblygu barhau)

Thema	Statws y thema	Dangosyddion arfaethedig
Llunio Polisiâu		Dangosyddion i'w datblygu [oedi oherwydd COVID-19] Dangosyddion i'w datblygu [oedi oherwydd COVID-19] Dangosyddion i'w datblygu [oedi oherwydd COVID-19]
Rheoli Cyllid a Rheolaeth Ariannol		Y gwahaniaeth mewn £ rhwng y rhagolygon a'r alldro/canran y gwahaniaeth [neu ganran y gwall] rhwng y rhagolygon a'r alldro (gan gynnwys ffactorau dadelfennu) Sgôr / safle yn y Mynegai Cyllidebau Agored (mesur tryloywder cyllidebau) Cyfanswm y tanwariant a nodwyd ac a ryddhawyd yn unol ag amserlen briodol Canran yr argymhellion fesul categori a nodwyd mewn adolygiadau 'Gateway' a gynhaliwyd ar gyfer rhaglenni/prosiectau mawr
Deddfwriaeth		Dichonoldeb cyflawni'r rhaglen ddeddfwriaethol yn llwyddiannus [cynnydd] Dichonoldeb cyflawni'r ymrwymadau i wneud y gyfraith yn hygyrch a'r broses ddeddfu'n dryloyw yn llwyddiannus [cynnydd] Dangosydd i'w ddatblygu [oedi oherwydd COVID-19; disgwylir diweddariad ym mis Gorffennaf]
Cadernid, Cynllunio Wrth Gefn ac Ymateb		Canlyniadau/sgôr effeithiolrwydd ymarferion prawf Cynlluniau Wrth Gefn y Busnes a'r ymarferion gwersi a ddysgwyd Dangosyddion i'w datblygu [oedi oherwydd COVID-19] Dangosyddion i'w datblygu [oedi oherwydd COVID-19]

Caffael / Grantiau		Dangosyddion Caffael: – Arbedion caffael fel % o gyfanswm y gwariant y gellir dylanwadu arno – Cyfraniad at wariant gwerth cymdeithasol fel % o gyfanswm y gwariant y gellir dylanwadu arno – Canran cyfanswm y gwariant y gellir dylanwadu arno a enillwyd yn uniongyrchol gan fusnesau yng Nghymru, gan gynnwys busnesau bach a chanolig – Canran cyfanswm y gwariant y gellir dylanwadu arno gyda chyflenwyr oddi ar gontractau ffurfiol/Gwariant amrywio fel % o gyfanswm y gwariant y gellir dylanwadu arno Dangosyddion grantiau i'w datblygu
Rheoli Adnoddau Dynol		Hyd cyfartalog y cyfnod recriwtio o'r dechrau i'r diwedd Nifer y ceisiadau a gafwyd gan ymgeiswyr mewn grwpiau cydraddoldeb allweddol Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl <i>'Mae'r sefydliad wedi ymrwymo i symud adnoddau i'r meysydd sy'n flaenoriaeth i'r Gweinidogion'</i> Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl <i>'Mae'r sefydliad yn cymryd camau i gefnogi iechyd a llesiant ei weithlu'</i>
TGCh a Digidol i Swyddogion		Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl <i>'Mae gen i'r dechnoleg (TGCh/TG) sydd ei hangen arnaf i gyflawni fy swydd yn effeithiol'</i> Sgôr gyfartalog gyffredinol ar gyfer Asesiad Aeddfedrwydd Digidol SOCITM (a'r sgoriau cyfartalog ar gyfer y 9 thema unigol) Defnydd o adnoddau digidol gan staff er mwyn cyflawni amrywiaeth o dasgau / cyflawni eu swyddi [yr arolwg staff]
Cyllid Mewnol		Cyfran y taliadau prydlon a wnaed o fewn targedau 5, 10 a 30 diwrnod Cywirdeb prosesau rheoli arian parod (rhagfynegi llif arian parod): Perfformiad LIC yn erbyn amrywiannau a bennir gan y Trysorlys Cywirdeb proffiliau Cyllidebau
Rheoli Ystadau		Defnydd o ofod a ddefnyddir wedi'i fynegi fel metr sgwâr fesul CALI; m2 fesul CALI ar gyfer yr ystad yn ei chyfanrwydd Gwelliannau i effeithlonrwydd y gweithle wedi'i fynegi fel £ fesul CALI: £ fesul CALI ar gyfer yr ystad yn ei chyfanrwydd Perfformiad amgylcheddol yn erbyn amcanion a thargedau ar gyfer allyriannau CO2: tCO2e fesul CALI
Gweinyddu Trethi		Dangosyddion i'w datblygu [cydgysylltu ag Awdurdod Cyllid Cymru] Dangosyddion i'w datblygu [cydgysylltu ag Awdurdod Cyllid Cymru] Dangosyddion i'w datblygu [cydgysylltu ag Awdurdod Cyllid Cymru]
Gwasanaethau Digidol i Ddinasyddion		Cyfraddau manteisio ar wasanaethau digidol / canran y boblogaeth darged Ffigurau dilynwyr cymdeithasol ar gyfer prif sianeli Twitter a Facebook Nifer yr ymwelwyr â gwefan Llywodraeth Cymru

Dangosyddion arfaethedig ar gyfer y themâu 'Priodweddau'

(Noder y gall dangosyddion gael eu newid wrth i'r broses ddatblygu barhau)

Thema	Statws y thema	Dangosyddion arfaethedig
Ffyrdd o weithio a Gwerthoedd Craidd		Canran y Sgôr Mynegai Gadarnhaol ar gyfer y 5 cwestiwn ar Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol [yr Arolwg Pobl a'r Arolwg Rhanddeiliaid; Arolwg Rhanddeiliaid heb ei gynnal ar hyn o bryd] Canran yr atebion 'ydw' ar gyfer y cwestiynau ar God y Gwasanaeth Sifil (ymwybyddiaeth, adrodd a hyder y caiff camau eu cymryd) Nifer yr achosion a nodir sy'n ymwneud â gwerthoedd craidd/ymddygiad (cwynion cyflogaeth, disgyblu a chwynion)
Bod yn agored		Nifer y setiau data agored sydd wedi dod ar gael yn ystod y 12 mis blaenorol Cyfradd cydymffurfiaeth gyffredinol â Safonau Corfforaethol / Rheoliadau – Cwynion, Deddf Diogelu Data / Rheoli Cofnodion, Torri rheoliadau TGCh, Rhyddid Gwybodaeth Canran yr ymatebion cadarnhaol yn ymwneud ag ymgysylltu â rhanddeiliaid a dinasyddion [yr Arolwg Pobl a'r Arolwg Cenedlaethol] – <i>Yn y lle rwy'n gweithio, rydym yn gwneud y canlynol yn rheolaidd: ceisio cydweithio â rhanddeiliaid allanol i helpu i gyflawni amcanion Llywodraeth Cymru</i> – <i>Yn y lle rwy'n gweithio, rydym yn gwneud y canlynol yn rheolaidd: ceisio cynnwys y rhai y mae ein gwaith yn effeithio arnynt (e.e. cwsmeriaid, dinasyddion).</i> – <i>Yn gyffredinol, pa mor dda yw Llywodraeth Cymru am wrando ar farn pobl cyn gwneud penderfyniadau, yn eich barn chi?</i>
Galluogrwydd		Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl 'Mae'r sefydliad wedi ymrwymo i wella capasiti a sgiliau ei weithwyr' Lefel aeddfedrwydd galluogrwydd proffesiynau o fewn Llywodraeth Cymru [gan gynnwys asesiad anghenion] Canran yr ymatebion cadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl 'Mae gen i'r sgiliau sydd eu hangen arnaf i gyflawni fy swydd yn effeithiol'
Cydraddoldeb a Chynhwysiant		Nifer staff Llywodraeth Cymru sydd â nodweddion gwarchodedig Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl 'Mae'r sefydliad yn hybu urddas a pharch ar gyfer pob aelod staff' Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl 'Rwy'n credu bod y sefydliad yn parchu'r gwahaniaethau rhwng unigolion (ee diwylliannau, dulliau gweithio, cefndiroedd, syniadau ac ati)'
Ymgysylltu â Staff		Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y Mynegai Ymgysylltu â Gweithwyr

		Canrannau ar gyfer cwestiwn yr Arolwg Pobl ar 'bwriadu parhau i weithio i'r sefydliad'
		Cyfartaledd y diwrnodau gwaith a gollir (cyfartaledd treigl, salwch tymor byr, wedi'i addasu ar gyfer CALI)
Y Gymraeg		Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl <i>'Mae'r sefydliad wedi ymrwymo i helpu'r Gymraeg i ffynnu'</i>
		Canrannau ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl: <i>'Ym mha iaith ydych chi'n gwneud eich gwaith?'</i>
		Cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg – Nifer y cwynion a wnaed i'r Comisiynydd yn ymwneud â chydymffurfio â Safonau'r Gymraeg – Nifer y cwynion a ddaeth i law yn ymwneud â Safonau Gwasanaeth Cymraeg a Ddarperir (yr ymchwiliwyd iddynt / a gafodd eu dirwyn i ben)
Arloesedd		Canran y sgôr gadarnhaol ar gyfer y cwestiwn yn yr Arolwg Pobl <i>'Rwy'n credu y cawn gefnogaeth i roi cynnig ar syniad newydd, hyd yn oed pe byddai'n methu'</i>
		Canran y sgoriau cadarnhaol ar gyfer y cwestiynau canlynol yn yr Arolwg Pobl: – <i>'Mae aelodau fy nhîm yn cael eu hannog i feddwl am ffyrdd newydd a gwell o wneud pethau'</i> – <i>'Mae aelodau fy nhîm yn cydweithio i ddod o hyd i ffyrdd o wella'r gwasanaeth rydym yn ei ddarparu'</i>
		Sgôr gyfartalog ar gyfer yr is-thema 'Arloesedd Digidol' (o fewn Gweledigaeth Ddigidol ac Arweinyddiaeth)

Statws y thema	
Cyflawnwyd	
Bron â'i chwblhau, ychwanegiadau bach i ddod yn 2021	
Wedi'i chwblhau'n rhannol, ychwanegiadau i ddod yn 2021	
Heb ei datblygu'n llawn, ond mae rhywfaint o gynnydd wedi'i wneud. Ni fydd y thema ar gael tan ddiwedd 2021	
Heb ei datblygu. Ni fydd y thema ar gael tan ddiwedd 2021	

